

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ
«29» *серпень* 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Художня обробка матеріалів

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Кременець 2025

Томашівський С. М. Художня обробка матеріалів: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології). Кременець, 2025. 12 с.

Розробник:

Томашівський Сергій Михайлович – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Голова циклової комісії _____

Сергій ТОМАШІВСЬКИЙ

Вступ

Сучасні вимоги та завдання освітньої галузі «Технології» щодо виховання творчої особистості з високим рівнем естетичної культури актуалізують проблеми, пов'язані з відповідною художньо-трудовою підготовкою вчителів технології, які повинні мати розвинені творчі здібності й естетичний смак, досконало володіти предметним матеріалом, на фаховому рівні розв'язувати навчально-виробничі завдання, віднаходити оптимальні шляхи та засоби вдосконалення творчої проектно-технологічної підготовки школярів у галузі декоративно-ужиткового мистецтва.

На заняттях у навчальних майстернях з художньої обробки матеріалів здійснюється практична трудова підготовка майбутніх учителів, що має виховну, технічну та технологічну спрямованість.

Навчальної дисципліни «Художня обробка матеріалів» є дисципліною за вибором здобувачів освіти.

Робоча програма складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Трудове навчання та технології) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма здобуття освіти		
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01Освіта/ Педагогіка	Вибіркова		
Змістових модулів - 4	Спеціальність: 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)			
Загальна кількість годин - 180	Освітньо-професійні програми: Середня освіта (Трудове навчання та технології)	Рік підготовки:		
		3-й		4-й
		Семестр		
		6-й	7-й	8-й
		Лекції		
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних: 2; 2; 2 самостійної роботи – 1,2; 2; 2,3	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	4 год.	4 год.	2 год.
		Практичні		
		—		—
		Лабораторні		
		34 год.	26 год.	26 год.
		Самостійна робота		
		22 год.	30 год.	32 год.
		Вид контролю		
		Залік у 6 та 8 семестрах		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 53,3 % / 46,7 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є розвиток у здобувачів фахової передвищої освіти художньо-естетичних смаків, творчого ставлення до праці, глибокого розуміння технологічних особливостей створення декоративно-ужиткових виробів з деревини, глини, в'язання шпичцями.

Основними завданнями курсу «Художня обробка матеріалів» є:

- формування у здобувачів освіти стійкого інтересу до декоративно-ужиткового мистецтва;
- розвиток творчих здібностей та естетичних смаків;
- навчання здобувачів освіти основних прийомів і технік оздоблення, методики художнього проектування, технологій виготовлення та реставрування пошкоджених декоративно-ужиткових виробів;
- формування у здобувачів освіти вміння планувати свою роботу, розробляти орнаментальні композиції, правильно підбирати орнаменти і техніки декоративного оздоблення;
- виховання у здобувачів освіти національної самосвідомості, творчого ставлення до праці, глибокого розуміння впливу народного декоративно-ужиткового мистецтва на розвиток творчої особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК16 Здатність до оволодіння знаннями з художнього конструювання, формоутворення, колористики; розуміння суті фізичних явищ і закономірностей перебігу процесів.

СК17 Здатність застосовувати знання з природничих наук, основ техніки та виробництва, креслення для організації трудового навчання та формування умінь і навичок проектної, конструкторської та виробничої діяльності школярів.

СК18 Здатність до організації та керування процесами творчої предметно-перетворювальної діяльності здобувачів освіти у закладах базової та позашкільної освіти, її об'єктивного оцінювання на основі визначених критеріїв аналізу матеріалів портфоліо та презентації результатів.

СК19 Здатність розробляти технологію, визначати властивості, здійснювати добір матеріалів для виготовлення виробів і розраховувати оптимальні режими обробки матеріалів.

СК20 Здатність дотримуватись вимог трудової дисципліни, охорони праці, протипожежної безпеки, правил раціональної та безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання, захисту довкілля.

СК23 Здатність до аналізу традицій та сучасних тенденцій декоративно-прикладного мистецтва, ідентифікації та порівняння ознак різних його видів, навчання учнів технікам декоративно-прикладного мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Художня обробка матеріалів» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

РН16 Володіти фундаментальними знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, методикою креативного пошуку та технологією художньої обробки матеріалів.

РН19 Володіти навичками ескізного проєктування та технічного креслення; демонструвати вміння обробки сировини та технічних матеріалів, виготовлення виробів за допомогою ручних, електрифікованих інструментів і технологічного обладнання.

РН20 Застосовує норми з охорони праці, протипожежної безпеки та захисту довкілля у процесі трудової діяльності, уміє безпечно експлуатувати технологічне обладнання та інструменти.

РН23 Вміти виготовляти та презентувати вироби декоративно-прикладного мистецтва та технічної творчості.

РН24 Володіти знаннями та уміннями організації предметно-перетворювальної діяльності школярів у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Технології плоского різьблення

Тема 1. Інкрустація

Види інкрустації. Технологічний процес інкрустації. Матеріали, інструменти та допоміжні пристрої. Прийоми роботи. Правила безпеки праці. Виконання елементів інкрустації.

Тема 2. Гуцульська (суха) різьба

Основні поняття про гуцульську різьбу. Технологічний процес різьби. Інструменти та допоміжні пристрої для різьби. Прийоми роботи. Правила безпеки праці. Підготовка інструменту до роботи. Складання ескізів композиції з елементів різьби. Різьблення елементів та мотивів гуцульської різьби на навчальних дощечках.

Змістовий модуль 2. Технології рельєфного різьблення

Тема 3. Рельєфна різьба

Основні поняття про рельєфну різьбу. Технологічний процес рельєфної різьби. Плоскорельєфна різьба. Рельєфна різьба. Горельєф. Барельєф. Правила безпеки праці. Матеріали, інструменти та допоміжні пристрої. Прийоми різьблення. Підготовка інструменту до роботи. Різьблення елементів різьби на навчальних дошках. Різьблення орнаментальної або сюжетної композиції на виробах об'ємного або площинного характеру за взірцем.

Тема 4. Прорізна різьба

Прорізна різьба. Основні поняття про прорізну різьбу. Технологічний процес різьби. Прийоми роботи. Матеріали, інструменти та допоміжні пристрої. Підготовка інструменту до роботи. Підготовка інструменту до роботи. Прийоми різьблення. Правила безпеки праці. Підбір матеріалу. Перенесення малюнків на основу. Різьблення накладних елементів за взірцем. Складання ескізів композицій для оздоблення виробів прорізною різьбою.

Тема 5. Оздоблення виробів різьбою за власним задумом. Розробка проєкту. Складання ескізів композицій для оздоблення виробів різьбою (вид різьби за вибором здобувача освіти). Підбір матеріалу. Перенесення малюнків на основу. Оздоблення виробів різьбою за власним задумом. Кінцева обробка виробів. Захист проєктів.

Змістовий модуль 3. В'язання спицями

Тема 6. Узори для в'язання спицями

Набирання петель. Види петель. Крайні петлі, рівний та вузлуватий край. Закріплення петель останнього ряду пров'язуванням двох петель разом; пров'язуванням за візерунком. Схематичний запис і рапорт візерунку. Візерунки для в'язання спицями з лицьових та виворотних петель.

Тема 7. Способи вив'язування петель та їх умовне позначення

Умовне позначення петель, способи вив'язування лицьових, виворотних та схрещених петель. Технологія виконання накидів, ажурних узорів. Умовні позначення в ажурних візерунках.

Тема 8. Узори зі знятими петлями, з обвиваючими петлями

Пров'язування візерунків зі знятими петлями. Твидові багатоколірні візерунки. Технологія виконання обвиваючих петель. Візерунки з обвиваючих петель.

Тема 9. Узори зі схрещеними петлями, з горбиками

Схрещена лицьова та виворітна петля. Візерунки із схрещеними петлями. Узори з горбиками та комбіновані візерунки. Рельєфні в'язки і способи їх виконання. Коси і джгути.

Тема 10. Ажурні візерунки. Кольорові орнаменти. Жакард

Особливості в'язання ажурних візерунків (пров'язування накидів), кольорових орнаментів. Схеми для ажурів, орнаментів.

Змістовий модуль 4. Гончарство

Тема 11. Виготовлення пластилінової моделі (рельєфне панно).

Способи формування гіпсових форм. Види гіпсових форм. Способи набивки глини у гіпсові форми. Реставрація та збереження гіпсових форм. Вибір тематики та елементів для моделі. Корекція площин об'єктів. Поетапне формування моделі панно.

Тема 12. Виготовлення одно кускової гіпсової форми (обробка форми). Монтаж короба для заливки форми. Способи герметизації короба. Підготовка правильного залив очного гіпсового розчину. Нанесення на модель роздільника (при потребі). Зняття форми з моделі. Шліфовка та правка форми.

Тема 13. Набивка глини у форму та опорядження виробу. Способи набивки глини у гіпсову форму. Види глини придатних для плоскої формовки. Доведення та опорядження глиняного панно.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні	семінарські	лабораторні	Самостійна робота
VI семестр						
Змістовий модуль 1. Технології плоского різьблення						
Тема 1. Вступне заняття. Завдання курсу. Правила техніки безпеки. Інкрустація.	6	-	-	-	4	2
Тема 2. Гуцульська (суха) різьба.	15	2	-	-	8	5
Змістовий модуль 2. Технології рельєфного різьблення						
Тема 3. Рельєфна різьба.	15	2	-	-	8	5
Тема 4. Прорізна різьба.	10	-	-	-	6	4
Тема 5. Оздоблення виробів різьбою за власним задумом.	14	-	-	-	8	6
Усього за VI семестр	60	4	-	-	34	22
VII семестр						
Змістовий модуль 3. В'язання спицями						
Тема 6. Узори для в'язання спицями	9	2	-	-	4	3
Тема 7. Способи вив'язування петель та їх умовне позначення	7	-	-	-	2	5
Тема 8. Узори зі знятими петлями, з обвиваючими петлями	4	-	-	-	2	2
Тема 9. Узори зі схрещеними петлями, з горбиками	5	-	-	-	2	3

Тема 10. Ажурні візерунки. Кольорові орнаменти. Жакард	5	-	-	-	2	3
Тема 11. Побудова викрійки в'язаного полотна	20	2	-	-	10	8
Тема 12. Декоративне оздоблення в'язаних виробів	10	-	-	-	4	6
Усього за VII семестр	60	4	-	-	26	30
VIII семестр						
Змістовий модуль 4. Декоративна кераміка						
Тема 13. Розробка ескізу глиняної плакетки (для майстер-моделі)	8	2	-	-	2	4
Тема 14. Виготовлення пластилінової моделі (рельєфне панно).	12	-	-	-	6	6
Тема 15. Підгонка рельєфу панно, формування основи виробу та лійки.	8	-	-	-	4	4
Тема 16. Формування гіпсової кускової форми (обробка форми).	10	-	-	-	4	6
Тема 17. Виконання замків фасок, нумерація та підгонка капів, опорядження гіпсової форми (обробка форми).	10	-	-	-	4	6
Тема 18. Набивка глини у форму та опорядження виробу.	12	-	-	-	6	6
Усього за VIII семестр	60	2	-	-	26	32
Разом	180	10	-	-	86	84

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
VI семестр		
1.	Гуцульська (суха) різьба. Історія розвитку гуцульської різьби.	2
2.	Рельєфна різьба і прорізна різьби. Історія розвитку.	2
3.	Технологія в'язання спицями за викрійкою.	2
4.	Особливості з'єднання деталей в'язаних виробів.	2
5.	Особливості виконання рельєфу майстер моделі для гіпсової відливки.	2
Усього		10

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
VI семестр		
1.	Вступне заняття. Завдання курсу. Правила техніки безпеки. Інкрустація. Види інкрустації. Технологічний процес інкрустації.	2
2.	Інкрустація. Прийоми роботи. Правила ТБ. Матеріали, інструменти та допоміжні пристрої для інкрустації.	2
3.	Гуцульська (суха) різьба. Основні поняття про гуцульську різьбу. Технологічний процес різьби. Інструменти та допоміжні пристрої для різьби.	2
4.	Розмічання навчальних абеток. Різьблення елементів та мотивів гуцульської різьби на навчальних дощечках (абетках).	2
5.	Різьблення елементів та мотивів гуцульської різьби на навчальних дощечках (абетках).	2
6.	Різьблення елементів та мотивів гуцульської різьби на навчальних дощечках (абетках).	2
7.	Рельєфна різьба. Основні поняття про рельєфну різьбу. Види рельєфної різьби.	2
8.	Підготовка інструменту до роботи. Розробка ескізу композиції.	2
9.	Різьблення орнаментальної або сюжетної композиції на виробах об'ємного або площинного характеру за взірцем.	2
10.	Різьблення композицій за взірцем.	2
11.	Основні поняття про прорізну різьбу. Технологічний процес різьби. Прийоми роботи. Підготовка інструменту до роботи	2
12.	Різьблення накладних елементів за взірцем	2
13.	Різьблення накладних елементів за взірцем	2
14.	Складання ескізів композицій для оздоблення виробів різьбою за власним задумом. Підбір матеріалу. Перенесення малюнків на основу (Проект)	2
15.	Оздоблення виробів різьбою за власним задумом	2
16.	Оздоблення виробів різьбою за власним задумом	2
17.	Кінцева обробка виробу. Захист проєктів.	2
Усього за семестр		34
Модуль 2		
18.	В'язання як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Загальні відомості про в'язання	2

19.	Основи в'язання спицями. Пров'язування основних елементів в'язання спицями	2
20.	В'язання узорів з лицьових та виворітних петель	2
21.	В'язання узорів зі знятими петлями, з обвиваючими петлями	2
22.	В'язання узорів зі схрещеними петлями (джгути, коси), з горбиками	2
23.	В'язання ажурних візерунків, жакардів	2
24.	Основи техніки в'язання спицями. Розрахунок щільності в'язання	2
25.	Збільшення та зменшення в'язаного полотна	2
26.	Побудова викрійки в'язаного полотна	2
27.	В'язання за викрійкою деталей виробу (пілочка)	2
28.	В'язання за викрійкою деталей виробу (рукав)	2
29.	В'язання шкарпеток на двох спицях	2
30.	Оздоблення в'язаних виробів	2
Усього за семестр		26
VIII семестр		
31.	Розробка ескізу моделі глиняної плакетки.	2
32.	Виконання майстер-моделі за ескізом. Виконання рельєфу.	2
33.	Розробка ескізу об'ємної моделі. Розбивка моделі на частини.	2
34.	Ліпка пластилінової /глиняної об'ємної майстер-моделі, виконання розбивки пластинами, нанесення ізолюючого матеріалу.	2
35.	Виконання майстер-моделі за ескізом. Розбивка майстер-моделі на частини.	2
36.	Опорядження виробу. Підгонка рельєфу.	2
37.	Монтування коробу для відливки. Монтування майстер-моделі. Приготування гіпсового розчину. Нормалізація розчину. Способи заливки гіпсу у форму.	2
38.	Фіксація пластин відливки. Формування капів форми. Відливка основи.	2
39.	Формування капів форми. Формування замків капів, нумерація.	2
40.	Підгонка та опорядження капів. Формування кожуху форми.	2
41.	Опорядження гіпсової форми. Набивка форми глиняною масою.	2
42.	Виконання відливки виробу. Знімання капів.	2
43.	Виконання підрізки швів виробу. Доопрацювання рельєфу. Опорядження виробу.	2
Усього за семестр		26
Разом		86

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Життєвий та творчий шлях відомих різьбярів.	2
2.	Інтарсія. Розробити ескіз композиції для оздоблення кришки шкатулки інтарсією.	1
3.	Мозаїка. Маркетрі.	1
4.	Розробити ескіз композиції для оздоблення скриньки або рамки гуцульською різьбою.	1
5.	Удосконалення навичок гуцульського різьблення.	3
6.	Удосконалення навичок рельєфного різьблення.	4
7.	Удосконалення навичок прорізного різьблення	4
8.	Робота над проектом	6
Усього за VI семестр		22
9.	Підготовчі роботи до в'язання. Способи пров'язування крайніх петель, закріплення петель останнього ряду	3
10.	Виконання зразків в'язок з лицьових та виворітних петель (хусткова, панчішна в'язки, резинки)	2
11.	Виконання зразків в'язок з лицьових та виворітних петель (шахматка, діагоналі, плутанка)	3
12.	Виконання зразків в'язок зі знятими петлями, обвиваючими петлями	2
13.	Виконання зразків узорів зі схрещеними петлями, горбиками	3
14.	Виконання зразків ажурних узорів, багатоколірних узорів (жакардів)	3
15.	Вправлення у збільшенні та зменшенні в'язаного полотна	2
16.	В'язання за викрійкою пілочки	3
17.	В'язання за викрійкою рукава	3
18.	Оздоблення в'язаних виробів	3
19.	Виконання індивідуального творчого завдання	3
Усього за VII семестр		30
20.	Кераміка в житті людини.	3
21.	Обряди й вірування пов'язані з керамікою.	3
22.	Роль глиняної іграшки у вихованні дитини.	3
23.	Міфи про гончарний круг. Винайдення гончарного круга.	3
24.	Види гончарного посуду, що використовувався людиною.	3

25.	Можливості застосування глини як терапії та профілактики стресу.	3
26.	Використання художньої кераміки для розвитку уяви.	3
27.	Розвиток етнічної пам'яті засобами художньої кераміки.	3
28.	Глина, як основний елемент людського життя.	2
29.	Використання глини у медицині.	3
30.	Згадки про глину у релігії та міфах.	3
Усього за VIII семестр		32
Разом		84

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує завдання.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями.

8. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів фахової передвищої освіти та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього вчителя технологій з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається: поточному контролю, проміжному та кінцевому оцінюванню виготовлення виробів, перевірці виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Художня обробка матеріалів»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який:

- має значні систематизовані, ґрунтовні теоретичні знання, практичні навички і вміння;
- визначається здатністю застосовувати спеціальні знання, навички компетенції, неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання самостійно;
- схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;
- здатний до самокерування при навчанні.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який:

- має широкі загальні знання і систематизовані конкретні базові теоретичні знання про верстати для деревообробки, ріжучі інструменти для роботи на верстатах.
- має конкретні практичні знання та вміння виготовлення з дерева простих виробів. Здатний виконувати завдання під керівництвом.
- Відповідає за своє власне навчання і має обмежений досвід практики у конкретному аспекті роботи. Дотримується норм витрат матеріалів (ресурсів).
- робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання;
- відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної;
- здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

Оцінку «3», «задовільно» – здобувач фахової передвищої освіти, який:

- має обмежений обсяг знань, навичок і більш широкі компетенції, які є в основному конкретними і загальними за характером про інструменти;
- вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати,

встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки;

- застосовує навички під керівництвом у контрольованому середовищі, несе часткову відповідальність за своє навчання.
- здатен опрацювати матеріал самостійно.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який:

- фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки;
- має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення навчальної дисципліни;
- демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу; відповідь містить часткові помилки, недостатньо осмислена;
- має незначні загальні знання або базові загальні знання про ріжучі інструменти;
- здатний виконувати прості завдання з заточування інструменту під прямим керівництвом у структурованому середовищі (Навички навчання потребують структурованої підтримки);
- не здобув практичних умінь і навичок, необхідних для діяльності в закладах загальної середньої освіти;
- не вміє логічно мислити і висловлювати свою думку.

11. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма.
2. Інструкції з Правил техніки безпеки.
3. Методичні посібники для вчителя.
4. Дидактичні матеріали.
5. Інструктивні картки.
6. Розмічальні, вимірювальні та різблярські інструменти.
7. Зразки виробів.
8. Презентації по темах.
9. Таблиці по темах.
10. Підручники.
11. Методичні розробки по темах.

11. Рекомендована література **Основна література**

1. Адамчук В. Є. Трудове навчання. Технологія плетіння з лози. Харків : Ранок, 2012. 128 с.
2. Батраченко Н. В., Головінов В. П., Каменєва Н. М. Технологія виготовлення жіночого одягу : підручник. Київ : Вікторія, 2000. 512 с.
3. Бебешко Л. Вишивальні традиції України: білі та писані сорочки. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2025. 160 с.
4. Бебешко Л. Українська вишивка. Мальовничі узори, мотиви, схеми крою. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2025. 128 с.

5. Бебешко Л. Українські вишиванки: орнаменти, композиції. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2025. 144 с.
6. Білоус М. Народне мистецтво Тернопільщини. Тернопіль : Тернограф, 2006. 192 с.
7. Боброва Т. Б., Високос С. М., Глушко Ю. Ю., Сашко В. О., Терещенко Т. М. Основи слюсарної справи : навч. посіб. Київ : Ресурсний центр ГУРТ, 2019. 180 с.
8. Ботюк О. Ф. Деревознавство : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2002. 208 с.
9. Гервас О. Г. Художня обробка матеріалів : навч.-метод. посіб. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 164 с.
10. Глушак Д. Д. Посібник з художньої обробки деревини. 2012. 120 с.
11. Городецький В. І. Художня обробка металу : метод. рекомендації. Івано-Франківськ, 2025. 48 с.
12. Гриб А. Є. Керамологія Тернопільщини. Тернопіль Підручники і посібники, 2015. 160 с.
13. Захарчук-Чугай Р. В. Українське народне декоративне мистецтво. Київ : Знання, 2012. 342 с.
14. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ : Либідь, 2005. 336 с.
15. Ковальов О. Є. Образотворче мистецтво, 1–7 класи : навч. посіб. Суми : Універсальна книга, 2019. 220 с.
16. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Київ : Слово, 2010. 240 с.
17. Мостова Л. М., Новікова О. В. Організація обслуговування на підприємствах ресторанного господарства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Ліра-К, 2012. 388 с.
18. Оршанський Л. В., Курач М. С., Ліщинська-Кравець Г. Л., Олексюк М. П. Художня обробка матеріалів: орнаментика і технологія : навч. посіб. Тернопіль : ТзОВ «Тернограф», 2013. 280 с.
19. Оршанський Л. В., Курач М. С., Цісарук В. Ю., Ясеницький В. Є. Технологія деревообробного ремесла : навч. посіб. Тернопіль : ТзОВ «Тернограф», 2012. 248 с.
20. Патлашенко О. А. Матеріалознавство швейного виробництва : навч. посіб. Київ : Арістей, 2003. 288 с.
21. Лазур К. Р. Швейне матеріалознавство : підручник. Львів : Світ, 2003. 240 с.
22. Сіменач Б. В. Обробка матеріалів різанням. Тернопіль : Тернопільський держ. педагог. ун-т імені Володимира Гнатюка, 2005. 156 с.
23. Скільський Д. М. Вивчення художньої обробки деревини в школі. Розвиток творчих здібностей учнів : навч. посіб. Тернопіль : Джура, 2003. 144 с.
24. Скопненко О., Ройтенберг І. Практична енциклопедія української кухні. Київ : Казка, Аркаїм, 2007. 384 с.
25. Сушко О. В., Кюрчев С. В., Пеньов О. В., Колодій О. С., Черкун В. В. Основи слюсарної справи : навч. посіб. Мелітополь : ТПЦ «Forward press», 2020. 210 с.
26. Титаренко В. П. Народні промисли України : навч. посіб.

Полтава : Полтавський літератор, 2011. 264 с.

Додаткова література

1. Білоус М. Народне мистецтво Тернопільщини. Тернопіль : Тернограф, 2006
2. Болюк О.М. Профілювання та різьблення у художній системі оздоблення дерев'яної сакральної архітектури Українських Карпат XVII – початку XX ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав : 17.00.06. Львів. акад. мистец. Л., 2000. 18 с.
3. Бойчук В.М. Різьблення деревини: історія, методика, практика: монографія. Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця: Данилюк В.Г., 2011. 315 с.
4. Ботюк О.Ф. Деревознавство: навч. Посібник. Тернопіль: Астон. 2002. 100 с.: іл.
5. Войтович І.Г. Основи технології виробів з деревини: підруч. для студ. Л. : Нац. лісотехн. ун-т України. 2010. 304 с.
6. Кравич Д.П. Овсійчук В.А., Черепанова С.О.. Українське мистецтво: У 3-х ч.: Навчальний посібник для студентів вузів. Львів: Світ. 2003. Ч.1 /Передмова В.Г.Скотного. 2003. 256 с.: 16 вкл. іл.; Ч.2 / Передмова С.М.Павлюк. 2004. 268 с.: 80 вкл. іл.
7. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево XVI-XX ст. Наукове видання НАН України: Львів: Світ. 2002. 480с .

10. Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvitaua.com/tn>
2. <http://trudove.org.ua>
3. <http://carvings.org.ua>
4. <http://rukotvory.com.ua>
5. <http://www.br.com.ua/referats/kraiznavstvo/91227.htm>
6. <http://www.bibliotekar.ru/krasota/18.htm>
7. <http://vechervkarpatah.at.ua/index/0-593>